

Kukka Järvinen ja Katariina Räsänen

PARISUHDESTATUKSEN JA PARISUHDE- TYTTYVÄISYYDEN YHTEYS VAUVAKUUMEE- SEEN

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2024

TIIVISTELMÄ

Kukka Järvinen ja Katariina Räsänen: Parisuhdestatuksen ja parisuhdetyytyväisyyden yhteys vauvakuumeeseen
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Psykologian tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2024

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan parisuhdestatuksen ja parisuhdetyytyväisyyden yhteyttä vauvakuumeeseen. Yhteyden selvittäminen on tärkeää, sillä vauvakuumeeseen yhteydessä olevista tekijöistä tiedetään ennestään melko vähän. Hedelmällisyyden laskiessa uutta tietoa tarvitaan siihen mahdollisesti vaikuttavista ilmiöistä, kuten vauvakuumeesta. Ensin tutkimuksessa selvitetään, eroavatko parisuhteessa olevat ja ei parisuhteessa olevat toisistaan vauvakuumeen voimakkuudessa. Seuraavaksi tarkastellaan parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen välistä yhteyttä. Oletuksena on, että parisuhteessa olevat kokevat vauvakuumetta voimakkaammin kuin ei parisuhteessa olevat. Tutkimuksessa oletetaan myös, että parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen välillä on yhteys. Vauvakuumeen mittaamiseen käytetään Attitudes Towards Babies Scale -kyselyä (ABS, Brase & Brase, 2012) ja parisuhdetyytyväisyyden mittaamiseen Couple's Satisfaction Index -kyselyä (CSI, Funk & Rogge, 2007).

Tutkimuksen aineisto on kerätty helmikuussa vuonna 2023 osana Huamn information processing -laboratorion Transparent -tutkimusta. Tutkittavat kerättiin Prolific-sivuston kautta, josta tutkittavat ohjattiin Limesurvey -kyselyyn, jossa tutkimus tapahtui anonymisti omaa laitetta käyttäen. Tutkimukseen osallistui 433 tutkittavaa, joista jouduttiin poistamaan osallistujat, jotka eivät täyttäneet tutkimukseen osallistumisen kriteerejä, jolloin lopulliseksi otoskooksi muodostui 407 osallistujaa. Kaikki tutkittavat täyttivät vauvakuumetta kartoittavan Attitudes Towards Babies -kyselyn sekä parisuhteessa olevat täyttivät Couples Satisfaction Index -lomakkeen, joka kartoitti parisuhdetyytyväisyyttä. Parisuhdestatuksen ja vauvakuumeen eroja tarkasteltiin Welchin kahden riippumattoman otoksen t-testin avulla ja parisuhdetyytyväisyyden sekä vauvakuumeen yhteyttä tarkasteltiin Pearsonin korrelaatiokertoimella. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että parisuhteessa ja ei parisuhteessa olevat tutkittavat erosivat toisistaan ABS-kyselyn kompromissit-alaskaalassa. Kompromisseilla tarkoitetaan tietoista harkintaa lapsen saamisen pitkän aikavälin vaikutuksista muihin elämän osa-alueisiin. Tutkimuksessa parisuhteessa olevat arvioivat lapsen saamisen vaikutukset vähemmän kielteisiksi kuin ei parisuhteessa olevat. Merkitseviä tuloksia ei kyetty löytämään muiden muuttujien tarkastelujen osalta.

Näyttää siltä, että vauvakuumetta koetaan yhtä voimakkaasti parisuhdestatuksesta riippumatta. Tutkimuksen tulokset viittaavat kuitenkin siihen, että vauvan saamiseen liittyvät kompromissit ja elämänmuutokset saavat kielteisemmän painoarvon ei parisuhteessa olevien keskuudessa. Lapsen saamisen kielteisiä vaikutuksia uraan, talouteen ja sosiaaliseen elämään voidaan tämän tuloksen valossa pyrkiä lieventämään muun muassa poliittisin keinoin tai työpaikoilla työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen sujuvoittamisella.

Avainsanat: vauvakuume, parisuhdestatus, parisuhdetyytyväisyys

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

Sisällys

JOHDANTO	1
Vauvakuume	1
Parisuhdestatus ja vauvakuume	3
Parisuhdetyytyväisyys ja vauvakuume	3
Tutkimuskysymykset ja –hypoteesit	4
AINEISTO JA MENETELMÄT	4
Aineisto ja tutkittavat.....	4
Menetelmät ja muuttujat	5
Aineiston analysointi	6
TULOKSET	7
POHDINTA	9
Keskeisimmät tulokset.....	9
Tutkimuksen vahvuudet ja rajoitukset.....	12
Tutkimuksen merkitys ja jatkotutkimustarpeet	13
LÄHTEET	15

JOHDANTO

Vauvakuume ilmiönä ei ole saanut suurta huomiota tieteellisessä tutkimuksessa, vaikka moni arjessa tunnistaa, mistä puhutaan. Lisätutkimukselle on siis tarvetta, kun otetaan huomioon, että Suomessa kokonaishedelmällisyysluku vuonna 2022 oli ennätyskellisen alhaisella tasolla, jolloin yhtä naista kohden syntyi 1,32 lasta (Tilastokeskus). Vauvakuumeella tarkoitetaan yksilön sisäsyntyistä fyysistä ja emotionaalista halua saada lapsi (Brase & Brase, 2012). Vauvakuumeen kokemiseen vaikuttavat monet eri seikat, joista tutkielmassamme keskitymme kahteen tekijään: parisuhdestatukseen sekä parisuhdetyytyväisyyteen. Parisuhdestatuksen ja vauvakuumeen välillä on aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu yhteys (Brase & Brase, 2012; Gray ym., 2013; Miettinen & Paajanen, 2005; Sturm ym., 2023) kuten myös parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen välillä (Miettinen & Paajanen, 2005; Sipsma ym., 2012). Voidaan ajatella, että parisuhteen vakiintuminen vaikuttaa eri tavalla siihen, kuinka vauvakuumetta koetaan verrattuna tilanteeseen, jossa parisuhdetta ei ole tai se ei ole vielä ehtinyt vakiintua. Parisuhdetyytyväisyyden voisi ajatella vaikuttavan esimerkiksi siihen, kuinka parisuhteen osapuolet kyseisessä ihmissuhteessa voivat suunnitella ja toteuttaa tulevaisuuteen liittyviä toiveitaan tai suunnitelmiaan, kuten perheenlisäystä. Käsillä olevassa tutkimuksessa pyrimme selvittämään, onko vauvakuumeen kokemuksessa eroa parisuhdestatuksen perusteella ja onko koetulla parisuhdetyytyväisyydellä yhteyttä koettuun vauvakuumeeseen.

Vauvakuume

Vauvakuumeen läheisyyteen asettuvista ja siihen verrattavissa olevista ilmiöistä käytetään muun muassa käsitteitä lisääntymismotivaatio, -halu ja -aikomus (fertility motivation, desire, intention) sekä muita variaatioita motivaatiosta, halusta ja aikomuksesta, kuten synnytysmotivaatio (childbearing motivation). Selkeyden vuoksi käytämme yhteneväisesti vauvakuumekäsitettä. Millerin (1994) lisääntymiskäyttäytymisen tutkimukseen paljon sovelletussa TDIB-mallissa (Traits-Desires-Intentions-Behavior) piirteet, halut ja aikomukset luovat lisääntymiskäyttäytymiseen tähtäävän motivaatioketjun.

Vauvakuumeen kannalta keskeisiä ovat halut ja sitä kautta tunteet. Halut edustavat lisääntymiskäyttäytymisen synnyttämiä tunteita, joihin ei liity syvällisempää kognitiivista harkintaprosessia (Miller, 1994). Rotkirch (2007) pyysi tutkimuksessaan suomalaisia naisia kuvailemaan vapaasti kokemuksiaan vauvakuumeesta. Noin 10 % vastanneista kuvasi halun alkaneen jo teini-iässä ja muuttuneen aikuisuuteen siirryttäessä vahvaksi vauvan kaipuuksi tai

vauvakuumeeksi. Lähes 40 % vastanneista koki vauvakuumeen yllättävänä, kokonaisvaltaisena ja jopa järjenvastaisena tunnekokemuksena, usein verraten sitä biologiseen viettiin tai luonnonkatastrofiin. Brasen ja Brasen (2012) tutkimuksen mukaan vauvakuumetta kokevat reagoivat voimakkaammin vauvoihin liittyviin myönteisiin ärsykkeisiin ja heikommin kielteisiin vauvaärsykkeisiin. Vauvakuumeen kokemus siis näyttää vaikuttavan vauvaärsykkeiden virittämiin tunnereaktioihin.

Lisääntymisaikomus vuorostaan tuo halun lähemmäs todellisuutta ottamalla huomioon todellisuuden luomat rajoitteet, sosiaaliset merkitykset sekä henkilökohtaisen sitoutumisen (Miller, 1994). Bachrachin ja Morganin (2013) kognitiivisen hedelmällisyysmallin mukaan aiempiin kokemuksiin perustuvat, semanttisia ja emotionaalisia merkityksiä sisältävät skeemat, eli mielensisäiset edustukset vanhemmuudesta ja vauvoista, vaikuttavat uusien tilanteiden ja skenaarioiden tunnearvon nopeaan tulkintaan. Siten mallin mukaan lisääntymisaikomus voisi olla seurausta myönteisistä skeemoista ja uskomuksista vanhemmuudesta sekä vanhemmuuden sujuvasta sisällyttämisestä osaksi tulevaa minää.

Lisääntymiskäyttäytymiseen vaikuttavat skeemojen rinnalla ja niiden kanssa yhteistyössä tietoisemmat harkinta- ja suunnitteluprosessit. Harkintaa on esimerkiksi kompromissien pohtiminen. Kompromisseilla (trade-offs) tarkoitetaan henkilön tietoista harkintaa lapsen saamiseen liittyvistä pitkän kantaman vaikutuksista elämän eri osa-alueilla (Brase & Brase 2012). Lapsen saaminen saattaisi tarkoittaa urakehityksen hidastumista, omasta vapaudesta luopumista ja sitoutumista niin henkisesti kuin taloudellisesti.

Perheen perustamisen pohdinta ei tapahdu irrallisena sosiaalisesta ympäristöstä, vaan sosiaaliset kontekstit jatkuvasti vuorovaikuttavat kognitiivisten prosessien kanssa (Bachrach & Morgan, 2013). Ajzenin (1991) mukaan käyttäytymiseen vaikuttaa ulkoinen sosiaalinen tuki tai paine toteuttaa tai olla toteuttamatta toiminta. Vauvakuume ei ole kuitenkaan selitettävissä perinteisten sukupuoliroolien hyväksymisenä ja niihin sitoutumisena (Brase & Brase, 2012). Saman havaitsi Rotkirch (2007) tutkimuksessaan, sillä urakeskeiset naiset kokivat myös vauvakuumetta. Sen sijaan läheisillä ihmissuhteilla on merkitystä. Lisääntymispäätökseen vaikuttavat puolison lisääntymishalut, -aikomukset ja -motivaatiot (Miettinen & Paajanen, 2005; Miller ym., Severy & Pasta, 2004; Thomson, 1997). Esimerkiksi Gray kumppaneineen (2013) havaitsi tutkimuksessaan, että pariskunnat mukauttavat lisääntymishalujaan puolison haluihin.

Parisuhdestatus ja vauvakuume

Parisuhteessa olevien on havaittu kokevan vauvakuumetta voimakkaammin ei parisuhteessa oleviin verrattuna (Brase & Brase, 2012). Rotkirchin (2007) tutkimuksessa useat naiset kuvasivat vauvatoiveen muuttuvan akuutiksi vauvakuumeeksi parisuhteeseen siirryttäessä. Tämä ei ole yllätys, sillä parisuhdetta pidetään erittäin tärkeänä olosuhdetekijänä lapsenhankkimispäätöksen kannalta naisten ja miesten keskuudessa (Holton, ym., 2011; Miettinen & Paajanen, 2005; Sørensen ym., 2016). Sturmin ja kumppaneiden (2023) tutkimus paljastaa, että aikomus hankkia lapsi on vahvempi parisuhteessa olevilla naisilla verrattuna sinkkunaisiin. Parisuhteen merkitys näkyy konkreettisesti hedelmällisyyskäyttäytymisessä. Raskauden välttelyä, toisin sanottuna ehkäisyn käyttöä, vähennetään todennäköisemmin parisuhteeseen siirtymisen kuin parisuhteesta poistumisen seurauksena (Väisänen & Jones, 2015). Parisuhteen tärkeä rooli kiteytyy seurantatutkimusten (Beaujouan ym., 2019; Duvander ym., 2020; Thomson & Hoem, 1998) tuloksissa, joissa parisuhteessa olevilla toive vauvasta on havaittu toteutuvan todennäköisemmin kuin ei parisuhteessa olevilla.

Parisuhdetyytyväisyys ja vauvakuume

Parisuhdetyytyväisyydellä viitataan siihen, kuinka positiivisesti tai negatiivisesti parisuhteen osapuolet kokevat parisuhteensa tai kumppaninsa (Morry ym., 2010). Tutkimusta parisuhdetyytyväisyyden yhteydestä vauvakuumeeseen ei ole tehty erityisen runsaasti. Kiinnostuksen kohteena on ollut enemmän lapsen saannin vaikutus parisuhdetyytyväisyyteen (Carlson & VanOrman, 2013; O'Reilly Treter ym., 2020; Prinds ym., 2018). Tutkimuksissa parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen yhteydestä on saatu vaihtelevia tuloksia. Aassven ja kumppaneiden (2016) tutkimuksessa naisen kokemalla tavallista korkeammalla onnellisuudella oli enemmän merkitystä ensimmäisen lapsen saannissa, mutta vaikutus näkyi myös miesten kokeman onnellisuuden kohdalla. Kuitenkin todennäköisyys toisen lapsen hankintaan oli alhaisempi, jos naisen kokema onnellisuus oli tavallista suurempaa tai vähäisempää (Aassve ym., 2016). Rijkenin ja Liebroerin (2009) tutkimuksessa sekä myönteinen että kielteinen vuorovaikutus kumppaneiden välillä vähensi lapsensaannin todennäköisyyttä. Heidän mukaansa tietynlainen kyllästyminen tai tylsyys parisuhteessa voisi johtaa siihen, että lapsen saaminen toisi toivottua muutosta parisuhteen laatuun.

On myös havaittu, että parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen yhteys voi olla muiden tekijöiden välittämää. Riedererin ja kumppaneiden (2019) tutkimuksessa tarkasteltiin kotitöiden jakaantumisen merkitystä lasten saantiaikomuksiin ja havaittiin, että vaikutus on

riippuvainen osapuolien tyytyväisyydestä työnjakoon ja työnjako on osittain parisuhdetyytyväisyyden säätelemää. Berningerin ja kumppaneiden (2011) tutkimuksessa havaittiin, että miehet, jotka kokivat työtilanteensa turvatuksi, raportoivat suhteessaan vähemmän konflikteja, mikä johti suuremman parisuhdetyytyväisyyden kautta todennäköisemmin ensimmäisen lapsen hankintaan. Lisäksi on havaittu, että parisuhdetyytyväisyys on positiivisesti yhteydessä raskauteen liittyviin toiveisiin (Sipsma ym., 2012) ja tärkeä tekijä myönteisten lisääntymisasikeiden taustalla (Miettinen & Paajanen, 2005). Kaiken kaikkiaan aikaisempi tutkimus on havainnut yhteyden vauvakuumeen ja parisuhdetyytyväisen välillä.

Tutkimuskysymykset ja –hypoteesit

Tutkimuksessamme tarkastelemme parisuhdestatuksen sekä parisuhdetyytyväisyyden yhteyttä koettuun vauvakuumeeseen. Vauvakuumeen, parisuhdestatuksen ja parisuhdetyytyväisyyden mittaamiseen käytettiin kyselylomakkeita. Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme selvittää, eroaako vauvakuumeen kokeminen eri parisuhdestatuksen omaavilla henkilöillä. Eri parisuhdestatuksia olivat seuraavat: henkilö ei ole parisuhteessa, henkilö on parisuhteessa ja henkilö on naimisissa, mutta parisuhteessa eläviä käsiteltiin yhtenä ryhmänä. Oletamme, että parisuhteessa tai avioliitossa elävillä yksilöillä on enemmän koettua vauvakuumetta, kuin yksilöillä, jotka eivät ole parisuhteessa. Tämä oletus on saanut tukea aikaisemmista tutkimuksista (Brase & Brase, 2012; Holton ym., 2011; Miettinen & Paajanen, 2005; Sturm ym., 2023; Sørensen ym., 2016). Toinen tutkimuskysymyksemme on, onko parisuhteessa koettu tyytyväisyys yhteydessä koettuun vauvakuumeeseen. Oletamme aikaisemman tutkimuksen (Aassve ym., 2016; Miettinen & Paajanen, 2005; Sipsma ym., 2012) perusteella, että tyytyväisyys parisuhteessa on yhteydessä vauvakuumeen kokemiseen sitä vahvistavasti, kun taas tyytymättömyys parisuhteessa vähentää vauvakuumeen kokemista.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Aineisto ja tutkittavat

Tutkimuksemme aineisto on kerätty helmikuussa vuonna 2023 osana Human information processing -laboratorion Transparent-tutkimusta (<https://projects.tuni.fi/transparent/>). Tutkittavat kerättiin Prolific-sivuston kautta, josta heidät ohjattiin Limesurvey-kyselyyn, jossa

tutkimus tapahtui anonyymisti omaa laitetta, kuten tietokonetta, käyttäen. Jotta tutkittava pystyi osallistumaan tutkimukseen, tuli hänen antaa ennen kyselyihin vastaamista suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta. Aineistonkeruun tavoite oli kerätä kaiken kaikkiaan 400 osallistujaa.

Tutkimukseen osallistui 433 tutkittavaa. Suurin osa tutkittavista sijaitsi Euroopassa (61 %), Afrikassa (22 %) sekä Pohjois-Amerikassa (13 %). Tutkittavia oli myös Etelä-Amerikasta (3 %), Aasiasta (0,7 %) sekä Oseaniasta (0,2 %). Tutkimuksessa käytettyjen kyselylomakkeiden kieli oli englanti, jolloin tutkittavilta vaadittiin sujuvaa englannin kielen taitoa. Kyselyiden lomassa käytettiin tarkkaavuuden ylläpidon tarkistamiseen tarkoitettuja ylimääräisiä kysymyksiä. Alkuperäisestä 433 tutkittavasta poistettiin ne tutkittavat, jotka eivät täyttäneet tutkimukseen osallistumisen kriteerejä. Täten tutkittavat, jotka olivat vastanneet väärin tarkkaavuuskysymyksiin (n=20) sekä tutkittavat, jotka eivät olleet vastanneet ollenkaan kyseisiin tarkkaavuuskysymyksiin (n=6), poistettiin, jolloin yhteensä 26 tutkittavaa poistettiin analyyseista.

Tutkimuksen otoskooksi muodostui lopulta 407 tutkittavaa. Tutkittavista nuorimmat olivat 19 – vuotiaita ja vanhin tutkittava oli 55 – vuotias ($ka = 25.11$, $kh = 4.97$). Tutkittavista 47 % ei ollut parisuhteessa, 52 % oli parisuhteessa ja 1 % oli naimisissa. Parisuhteen keston mediaani oli tasan kaksi vuotta ($ka = 2.8$). Lyhimmillään suhde oli kestänyt alle vuoden ja pisimmillään 13 vuotta. Tutkittavista, jotka eivät olleet parisuhteessa, 51 % oli naisia ja 48 % oli miehiä. Parisuhteessa ja naimisissa olevista 52 % oli naisia ja 48 % oli miehiä. Tutkittavilta kysyttiin “Koetko tai oletko kokenut vauvakuumetta?”, johon 33 % vastasi kyllä ja 67 % vastasi ei. Tutkittavilta kysyttiin myös “Toivotko saavasi lapsia?”, johon tutkittavista 51 % vastasi kyllä, 25 % vastasi ei ja 23 % vastasi en tiedä.

Menetelmät ja muuttajat

Vauvakuumeen mittaamiseen käytimme Attitudes Towards Babies Scale -kyselyä (ABS, Brase & Brase 2012). Kyselyn alaskaaloista käyttöömme valikoituivat myönteinen altistuminen vauvoille (Positive Exposure), kielteinen altistuminen vauvoille (Negative Exposure) ja lapsen saamiseen liittyvät kompromissit (Trade-offs), koska ne ennustivat Brasen ja Brasen (2012) tutkimuksessa vahvasti ja johdonmukaisesti halua saada lapsi. Jätimme tutkimuksen ulkopuolelle kaksi epäjohdonmukaisempaa alaskaalaa, jotka ovat hoivaaminen (Nurturance) ja naisiin liittyvät sukupuoliroolit (Female Gender Roles). Kyseiset alaskaalat eivät ennusta merkitsevästi halua saada vauva (Brase & Brase, 2012).

Myönteinen altistuminen vauvoille sisältää kymmenen väitettä (esimerkiksi “*Pidelyäni ja halailtuani jonkun toisen vauvaa haluan oman vauvan*”), joilla pyritään selvittämään vastaajan reaktioita myönteisiin vauvoihin liittyviin ärsykkeisiin. Kielteinen altistuminen vauvoille puolestaan sisältää kahdeksan vauvoihin liittyviä kielteisiä reaktioita mittaavaa väitettä (esimerkiksi “*Lasten halujen ja tarpeiden käsitteleminen on ärsyttävää*”). Kompromissit-alaskaala koostuu kuudesta väittämästä (esimerkiksi “*oman lapsen saaminen olisi liian vahingollista ura- ja koulutustavoitteilleni*”), joiden tarkoitus on selvittää vastaajan arvioita vauvan saamisen aiheuttamien elämänmuutoksien epäsuotuisuudesta. Väitteitä arvioitiin viisiportaisen Likert-asteikon avulla (1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Korkeat pisteet viittasivat voimakkaaseen haluun saada lapsi. Asteikko on käänteinen kielteisen altistumisen ja kompromissien kohdalla. Lopulliset pisteet kustakin alaskaalasta muodostettiin luomalla keskiarvomuuttujat ja kaikkien kolmen alaskaalan pisteistä yksi yhteinen kokonaispisteitä kuvastava keskiarvomuuttuja. ABS-kyselyn sisäinen reliabiliteetti oli erinomainen ($\alpha = .94$).

Parisuhteessa eläville esitettiin lisäksi parisuhdetyytyväisyyttä mittaava Couples Satisfaction Index –kyselylomake (CSI-16, Funk & Rogge, 2007). CSI-16 koostuu 16 osiosta, joissa arviointiasteikot vaihtelevat. Ensimmäisessä osiossa pyydetään arvioimaan parisuhteen onnellisuutta yleisesti asteikolla 0–6 (0 = “erittäin onneton” ja 6 = “täydellinen”). Toisessa osiossa pyydetään arvioimaan asteikolla 5–0 (5 = “aina” ja 0 = “ei koskaan”), kuinka usein kokee asioiden sujuvan hyvin kumppanin kanssa. Kohtien 3–6 väittämät (esimerkiksi “*parisuhde kumppanini kanssa tekee minut onnelliseksi*”) arvioidaan asteikolla 0–5 (0 = “ei ollenkaan totta” ja 5 = “täysin totta”). Seuraavat väittämät 7–10 (esimerkiksi “*kuinka hyvin kumppanisi täyttää tarpeesi*”) arvioidaan asteikolla 0–5 (0 = “ei ollenkaan” ja 5 = “täysin”). Osioissa 11–16 vastaajaa pyydetään arvioimaan kuuden pisteen järjestysasteikolla, mihin parisuhde sijoittuisi kahden vastakohtaisen adjektiivin välillä (esimerkiksi osio 11: 0 = “tylsä”, 5 = “mielenkiintoinen” ja osio 12: 0 = “huono”, 5 = “hyvä”). Kyselystä on mahdollista saada 0–81 pistettä, ja alle 51.5 pisteen jäävät tulokset viittaavat huomattavaan tyytymättömyyteen parisuhteessa (Funk & Rogge, 2007). Pisteistä muodostettiin analyysiä varten summamuuttuja. Kyselyn sisäinen reliabiliteetti oli erinomainen ($\alpha = .96$).

Aineiston analysointi

Aineiston analysointiin käytettiin R-ohjelmistoa (v4.3.1; R Core Team, 2023) ja R-Studiota (v2023.202.12.1+402; R-Studio Team 2023). Muutettaessa tutkimuksen aineistoa

tietokehykseksi analyyseja varten hyödynnettiin kirjastoa foreign (R Core Team, 2023). Keski- ja hajontalukujen tarkastelussa käytettiin kirjastoa psych (Revelle, 2023) ja eri parisuhdestatusten sukupuolijakaumien kuvaamiseen hyödynnettiin kirjastoa dplyr (Wickham ym., 2023). Cronbachin alfan laskemiseen käytettiin kirjastoa ltm (Rizopoulos, 2006). Varianssien yhtäsuuruuden tarkastelussa hyödynnettiin kirjastoa lmtest (Achim & Hothorn, 2002). Varianssien yhtäsuuruuden testauksessa hyödynnettiin myös Levenen testiä, joka löytyy kirjastosta car (Fox & Weisberg, 2019). Efektikoon selvittämiseksi käytettiin Cohenin d-arvoa kirjastosta effsize (Torchiano, 2020).

Parisuhdestatusryhmien välistä vertailua ABS-pisteissä suoritettiin Welchin kahden riippumattoman otoksen t-testillä. Parisuhteessa ja naimisissa olevia käsiteltiin analyyseissä yhtenä parisuhteessa olevien joukkona. Yhteyttä tarkasteltiin niin alaskaalojen pisteistä muodostettujen erillisten keskiarvomuuttujien kuin kolmen alaskaalan pisteistä muodostetun kokonaispistemäärää kuvastavan keskiarvomuuttujan avulla. Levenen-testin mukaan varianssit olivat yhtä suuret parisuhdestatusryhmien välillä muissa paitsi kompromissit-alaskaalan keskiarvomuuttujassa ($p = .051$). Oletus normaalijakautuneisuudesta toteutui ainoastaan ABS-kokonaispistemuuttujassa ($p = .073$). Lisäksi vauvakuumeekysymykseen ‘kyllä’ ja ‘ei’ vastanneiden ryhmiä vertailtiin ABS-kokonaispisteissään Welchin t-testin avulla.

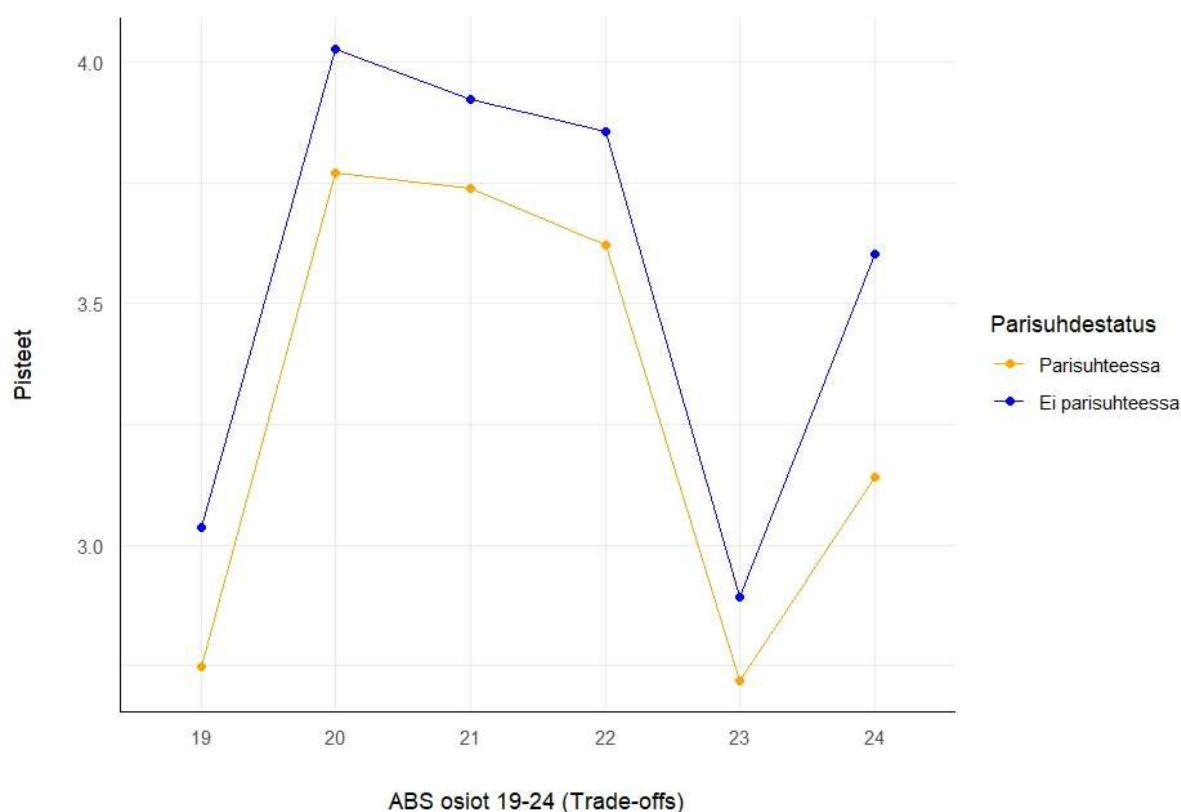
Parisuhdetyytyväisyyttä mittaavista CSI-kyselylomakkeen kuudestatoista osiosta muodostettiin summamuuttuja, joka kuvaa kunkin tutkittavan yhteispistemäärää. Ensin tarkastelimme parisuhdetyytyväisyyttä kuvaavan summamuuttujan sisäistä reliabiliteettia. Testattaessa varianssien yhtäsuuruutta Breusch-Pagan-testillä, toteutui tämä CSI-summamuuttujan ja ABS-kokonaispistemuuttujan sekä kielteistä altistumista ja kompromisseja kuvaavien keskiarvomuuttujien välillä, mutta ei CSI-summamuuttujan ja myönteistä altistumista kuvaavan keskiarvomuuttujan kohdalla ($p < .01$). Tilastolliseksi menetelmäksi valittiin parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen yhteyden tarkasteluun Pearsonin korrelaatiokerroin.

TULOKSET

Parisuhdestatusryhmien välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa ABS-kokonaispisteissä ($t(403) = 1.335$, $p = .182$, parisuhteessa: $ka = 2.8$, $kh = .87$; ei parisuhteessa: $ka = 2.7$, $kh = .83$). Myöskään myönteisen altistumisen pisteiden osalta parisuhteessa olevien ja ei parisuhteessa olevien välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa ($t(401) = .778$, $p > .437$, parisuhteessa: $ka = 2.6$, $kh = 1.03$; ei parisuhteessa: $ka = 2.5$, $kh = 1.02$). Merkitsevää eroa

statusryhmissä ei löytynyt myöskään kielteisen altistumisen pisteissä ($t(401) = .433, p = .665$, parisuhteessa: $ka = 3.1, kh = .98$; ei parisuhteessa: $ka = 3.1, kh = .97$). Parisuhteessa olevat ja ei parisuhteessa olevat kuitenkin erosivat tilastollisesti merkitsevästi kompromissit-pisteissä ($t(404.98) = 2.719, p = .007$, parisuhteessa: $ka = 3.3, kh = 1.0$; ei parisuhteessa: $ka = 3.6, kh = .93$). Eron 95 %:n luottamusväli oli 0.074-0.46 ja estimoitu efektikoko pieni (Cohenin $d = 0.268$). Nämä havainnot viittaavat siihen, että parisuhdestatusryhmien välillä on eroa ABS-kyselyn alaskaaloista ainoastaan kompromisseissa. Kuviossa 1 on esitetty kääntämättömien pisteiden jakautuminen statuksen mukaan ABS-kyselyn osioissa 19–24, joista kompromissitalaskaala koostuu. Kysymykseen “koetko tai oletko kokenut vauvakuumetta?” ‘kyllä’ ja ‘ei’ vastanneiden välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero ABS-kokonaispisteissä ($t(290) = 7.76, p < .001$). Kyllä vastanneet saivat korkeampia ABS-kokonaispisteitä.

Tarkastelimme myös ABS-kokonaispisteiden ja CSI-kokonaispisteiden välistä yhteyttä Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla, jossa tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ei löytynyt ($r = 0.07, t(212) = 0.979, p = .329$). Samoin tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ei löytynyt myönteisen altistumisen ja CSI-kokonaispisteiden välillä ($r = -0.01, t(212) = -0.147, p = .883$), kuten ei kielteisen altistumisen ja CSI-kokonaispisteiden ($r = 0.08, t(212) = 1.201, p = 0.231$) tai kompromissit –muuttujan ja CSI-kokonaispisteiden välillä ($r = 0.03, t(212) = .386, p = .699$). Parisuhdetyytyväisyyttä kuvaavan CSI-kyselyn keskiarvo oli 64.24 keskihajonnan ollessa 14.21.



Kuvio 1. Kompromissit-alaskaalan osioiden pisteet parisuhdestatuksen mukaan ennen mitta-asteikon kääntämistä.

POHDINTA

Keskeisimmät tulokset

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää, eroaako vauvakuumeen kokeminen eri parisuhdestatuksen omaavilla henkilöillä. Lisäksi selvitimme, onko parisuhdeessa koettu parisuhdetyytyväisyys yhteydessä koettuun vauvakuumeeseen. Aikaisemman tutkimuksen perusteella oletimme, että parisuhdeessa olevilla on enemmän koettua vauvakuumetta (Brase & Brase, 2012; Gray ym., 2013; Miettinen & Paajanen, 2005; Sturm ym., 2023). Oletimme myös aiemman tutkimuksen perusteella, että parisuhdeessa koettu parisuhdetyytyväisyys on yhteydessä vauvakuumeen kokemiseen sitä vahvistavasti (Aassve ym., 2016; Miettinen & Paajanen, 2005; Sipsma ym., 2012).

Tutkimuksessamme havaitsimme eron parisuhdeessa olevien ja ei parisuhdeessa olevien välillä kompromissit-alaskaalassa. Brasen ja Brasen (2012) luomassa vauvakuumetta kartoittavassa kyselyssä (Attitudes Towards Babies, ABS) kompromisseilla (Trade-offs)

tarkoitetaan henkilön tietoista harkintaa lapsen saamisen pitkän kantaman vaikutuksista elämän eri osa-alueisiin, kuten uraan, sosiaaliseen elämään ja talouteen. Parisuhteessa olevat arvioivat lapsen saamisen vaikutukset vähemmän kielteisinä kuin ei parisuhteessa olevat. Tämä voi johtua siitä, että parisuhteeseen siirryttäessä luovutaan jo osittain tietyistä vapauksista ja sitoudutaan omaan kumppaniin. Vakaa taloudellinen tilanne on tärkeä perheen perustamisen suunnittelun kannalta (Fahlén & Oláh, 2015; Hamm ym., 2018). Parisuhteessa taloudellinen vastuu yleensä jakautuu kahtia, jolloin lapsen saaminen ei aiheuta suurta rahallista taakkaa yksittäiselle vanhemmalle. Kumppani, jonka kanssa jakaa vastuu lapsesta, on tärkeä edellytys vanhemmuudelle (Sørensen ym., 2016). Sosiaalinen tuki kumppanilta on myös tärkeää äidin synnytyksen jälkeisen hyvinvoinnin kannalta (Negrón ym., 2013). Parisuhteessa sosiaalinen tuki on todennäköisesti taattu lapsen synnyttyä. Tilanteessa, jossa vanhempi on ensisijaisesti yksin vastuussa lapsesta, sosiaalisen tuen on löydyttävä kodin ulkopuolelta. Lisäksi lapsen hankkiminen voi kaikin puolin tuntua realistisemmalla vakiintuneessa parisuhteessa kuin yksin ollessa. Tuloksen tulkinnassa on hyvä ottaa huomioon, että sen efektikoko oli pieni.

Odotustemme vastaisesti emme kuitenkaan löytäneet eroja muiden ABS-lomakkeen vauvakuumetta mittaavien ulottuvuuksien (myönteisen ja kielteisen altistumisen) tai kokonaispisteiden osalta parisuhdestatusryhmien välillä. Tulos viittaa siihen, että vauvakuumetta koetaan saman verran riippumatta henkilön parisuhdestatuksesta. Kyselyn kehittäjät Brase ja Brase (2012) havaitsivat tutkimuksessaan, että parisuhteessa olevat halusivat suuremman määrän lapsia ja kokivat voimakkaammin halua saada lapsi. Onkin mielenkiintoista, että tutkimuksemme ei kyennyt toistamaan tätä tulosta. Poikkeava tulos voi johtua esimerkiksi eroista aineistossa ja vastaajajoukossa. Tutkimuksessamme käytettiin hyvin kansainvälistä aineistoa, kun aikaisemmissa tutkimuksissa aineisto on painottunut vain tietyn maan tai maanosan sisälle (Sturm ym., 2023; Beaujouan ym., 2019; Väisänen & Jones, 2015; Miettinen & Paajanen, 2005). Lisäksi tutkimuksemme aineisto ei suuresta osallistujamäärästä huolimatta saavuttanut yhtä suurta kokoa kuin oli esimerkiksi Brasen ja Brasen (2012) tutkimuksessa. On myös mahdollista, että vauvakuume on enemmän yksilötason ilmiö, johon parisuhde ei vaikuta voimakkaasti. Selvästi lisätutkimusta tämän ristiriidan selvittämiseksi tarvitaan.

Lisäksi oletustemme vastaisesti emme löytäneet yhteyttä parisuhdetyytyväisyyden ja koetun vauvakuumeen välillä. Tutkimuksemme ei tukenut aikaisempien tutkimuksien tulosta, joissa yhteys parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen välillä havaittiin (Miettinen & Paajanen, 2005; Sipsma ym., 2012). Syyt siihen, että yhteyttä ei löytynyt, voivat olla mahdolliset erot aineiston kansainvälisyydessä ja koossa. Vaikka aikaisempi tutkimus on

tuonut esille yhteyden parisuhdetyytyväisyyden ja vauvakuumeen välillä, ovat tulokset toisaalta olleet vaihtelevia. On muun muassa havaittu, että sekä myönteinen että kielteinen vuorovaikutus kumppaneiden välillä vähensi lapsen saannin todennäköisyyttä (Rijken & Liefbroer, 2009). Toisaalta Miettisen ja Paajasen (2005) tutkimus tukee käsitystä, että parisuhteen laatu on yhteydessä myönteisiin lisääntymisaikaisiin, kuten myös Sipsman ja kumppaneiden (2012) tutkimus, jossa raskauteen liittyvät toiveet olivat positiivisesti yhteydessä parisuhdetyytyväisyyden kanssa. Tutkimuksemme toi lisää kirjoa vauvakuumeen tutkimuskentälle ja vahvistaa näkemystä siitä, että tutkimusta tarvitaan lisää vauvakuumeen taustalla vaikuttavista tekijöistä.

Perustimme oletuksemme osittain tutkimuksiin, joissa ei ole käytetty ABS-kyselyä tai välttämättä tutkittu suoranaisesti vauvakuumetta. Niissä on arvioitu muun muassa lisääntymisaikomusta ja -motivaatiota (Beaujouan ym., 2019; Miettinen & Paajanen, 2005; Sturm, ym., 2023). Näitä ei voida suoraan verrata vauvakuumeeseen, kuten se on Brasen ja Brasen (2012) toimesta määritelty. ABS ei mittaa lisääntymisaikomusta, vaan halua saada lapsi. ABS kuitenkin ennustaa lisääntymisaikomusta lasten toivotun määrän ja ensimmäisen lapsen toivotun syntymäajan muodossa (Brase, 2016). Brase (2016) havaitsi kompromissien harkinnan olevan merkityksellisempää lisääntymisaikomukselle vakavassa parisuhteessa olevilla. Meidän tutkimuksessamme kompromissien harkinta vaikutti kielteisesti ei parisuhteessa olevien halun saada lapsi. Elämäntilanteella ja parisuhteella saattaa siis olla merkitystä siihen, miten kompromissien harkinta vaikuttaa lisääntymishaluihin ja -aikomuksiin. Yksi uusi tutkimuslinja voisikin olla halun ja aikomuksen välisen yhteyden tarkasteleminen pitkittäisasetelmassa ABS-kyselyä hyödyntäen. Näin saataisiin lisää tietoa siitä, miten halut muovautuvat aikomuksiksi.

Vauvakuume ja sen läheisyyteen asettuvat ilmiöt kaipaavat myös selkeytystä ja tarkempaa erottelua sekä toisaalta käsitteiden yhtenäistämistä, jotta tiedetään, mitä todella mitataan. Esimerkiksi Grey ja kumppanit (2013) määrittelivät lisääntymishalun siten, että toivotun lopputuleman arvottamiseen eivät vaikuta ulkoiset rajoitteet tai elämän muutokset. Rotkirchin (2007) tutkimuksessa eräs nainen kuvasi vauvakuumetta seuraavasti: "Se oli jotain täysin biologista, koska en kokenut mitään ulkoista painetta. Päinvastoin vanhempani esimerkiksi painottivat, että minulla pitäisi olla hyvä työpaikka ennen perheen perustamista." Tämä kuvaus sekä Grayn ja kumppaneiden (2013) määritelmä käyvät yhteen ABS-kyselyn myönteisen ja kielteisen altistumisen alaskaalojen kanssa, koska niillä mitataan välittömiä reaktioita. Kompromissit-alaskaalassa lapsen hankkimiseen liittyvät elämän muutokset ja rajoitteet ovat

sen sijaan keskiössä. Kompromissien pohtiminen siis jokseenkin poikkeaa vauvakuumeen määritelmästä.

Tutkimuksen vahvuudet ja rajoitukset

Tutkimuksemme vahvuudeksi voidaan nähdä, että se täydentää aikaisempaa tutkimusta vauvakuumeesta, jota ei ole kovin runsaasti tehty. Tutkimuksemme ansioksi voidaan myös lukea hyvä otoskoko, mikä lisäsi tulosten luotettavuutta. Toisaalta aiemmissa tutkimuksissa, joissa on tarkasteltu parisuhdestatuksen tai parisuhdetyytyväisyyden yhteyttä vauvakuumeeseen, on saavutettu suurempia otoskokoja (Brase & Brase, 2012; Gray ym., 2013; Miettinen & Paajanen, 2005; Sturm ym., 2023). Tutkittavista suurin piirtein saman verran oli naisia ja miehiä ja lähes yhtä moni osallistujista oli parisuhteessa tai sen ulkopuolella, mikä lisää tulosten luotettavuutta ja vertailukelpoisuutta. Vauvakuumetta on lisäksi tutkittu enemmän naisten näkökulmasta, joten on tärkeää, että myös miehiä sisällytettiin tutkimusaineistoon, sillä aihe koskettaa läheisesti molempia sukupuolia. Tutkittavilla käytetyt kyselymenetelmät olivat reliabiliteeteiltaan erinomaiset. Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittarin luotettavuutta ja vakautta.

CSI-kysely pohjautuu muihin kattavasti validoituihin parisuhdetyytyväisyyskyselyihin. Sen rinnakkaisvaliditeetti näiden kyselyiden kanssa onkin vahva ja rakennevaliditeetti on myös erinomainen (Funk & Rogge, 2007). Tutkimusta ABS-kyselyn validiteetista sen sijaan ei ole juurikaan tehty alkuperäisen Brasen ja Brasen (2012) tutkimuksen jälkeen. ABS-kyselyn kolme alaskaalaa tulevat kuitenkin samanlaisina esiin Brasen (2016) tutkimuksen kolmessa eri otoksessa. Tutkimuksessamme kysyttäessä suoraan vauvakuumeen kokemisesta nyt tai aiempana ajankohtana ‘kyllä’ vastanneet saivat korkeampia pistemääriä ABS-kyselystä, mikä antaa viitteitä siitä, että kysely tosiaan mittaa vauvakuumetta.

Tutkimuksemme aineisto kerättiin verkkovälitteisesti, mikä tarjoaa sekä etuja että riskejä tiedon keräämisen kannalta. Kuten Newman ja kumppanit (2021) huomauttavat, voi verkossa tapahtuva tiedon kerääminen tuoda esiin haasteita muun muassa kerätyn aineiston laatuun ja tiedon keräämisen eettisiin näkökulmiin liittyen, esimerkiksi otoksen valikoitumisen, tutkittavien tarkkaamattomuuden ja epärehellisyyden tai tutkittaville annettavien rahallisten kannustimien vuoksi. Tutkimuksessamme käytetyissä kyselylomakkeissa haasteet liittyen tarkkaamattomuuteen sekä vain palkkioiden toivossa vastanneisiin tutkittaviin pyrittiin välttämään tarkkaavuuskysymysten avulla. Kuitenkin kaiken kaikkiaan on havaittu, että tutkittavat vastaavat verkkopohjaisissa kyselytutkimuksissa harkintaa ja tietoisuutta käyttäen (Ramsay ym., 2016). Lisäksi on saatu tuloksia, että verkkopohjaiset tutkimusotokset ovat

keskimäärin yhtä monimuotoisia ja laadukkaita verrattuna perinteisiin kynä ja paperi – aineistonkeruumenetelmiin (Gosling ym., 2004). Tutkimusaineiston kerääminen verkkovälitteisesti mahdollisti tutkimukseen osallistumisen yli maiden rajojen ja katsommeekin tutkimuksen vahvuudeksi kansainvälisen aineiston. Toisaalta voisi olla mielenkiintoista selvittää, saako vauvakuumeen kokemus erilaisia merkityksiä eri kulttuureissa.

Aineistossamme normaalisuusoletus ei toteutunut muussa kuin parisuhteessa olevien ABS-kokonaispisteissä. Funken ja Roggen (2007) määritelmän mukaan CSI-kyselylomakkeessa tulokset, jotka ylittävät 51.5 pisteen rajan, viittaavat tyytyväisyyteen parisuhteessa (Funk & Rogge, 2007). Aineistossamme vastaajien pistemäärät painottuivat tämän rajan yläpuolelle. Parisuhteeseensa tyytymättömiä oli siis vähän, vain noin 20 % vastaajista. Korrelaatioiden merkitsevyyden testaamisessa normaalisuusoletuksen toteutumattomuus voi vääristää saatuja tuloksia. Normaalisuusoletuksen rikkominen voi vaikuttaa myös t-testin tuloksiin. Käytimme Welchin t-testiä, joka on Studentin t-testiä vakaampi ei-normaalaisia muuttujia vertailtaessa. Toisaalta otoskoon ollessa suuri normaalisuus ei ole yhtä välttämätöntä merkittävien tulosten havaitsemiseksi.

Tutkimuksemme rajoitus on sen perustuminen poikkileikkausasetelmaan. Tuloksistamme ei voi tehdä syy-seurauspäätelmiä, sillä tutkittavia tutkittiin vain yhtenä ajankohtana. Havaituista eroista parisuhdestatusryhmissä kompromissit-ulottuvuudessa ei voida varmasti päätellä kumpi muuttujista vaikuttaa toiseen. Lisäksi saattaa olla ulkopuolisia tutkimustuloksiin vaikuttavia tekijöitä, joita tutkimuksessamme ei ole kontrolloitu.

Tutkimuksen merkitys ja jatkotutkimustarpeet

Aikaisempi tutkimus parisuhdestatuksen ja parisuhdetyytyväisyyden yhteydestä vauvakuumeeseen on jokseenkin vaihtelevista tuloksistaan huolimatta tuonut vahvistusta käsitykseen siitä, että vauvakuumeen kokeminen voimistuu ihmisen siirtyessä parisuhteeseen sekä kokiessaan olevansa tyytyväinen suhteessaan. Tutkimuksemme ei pääosiltaan kyennyt tuottamaan aikaisempia tutkimuksia tukevaa näyttöä. Ristiriitaisen tuloksen selvittäminen vaatii lisää tutkimusta. Tutkimuksemme kykeni kuitenkin havaitsemaan eron parisuhdestatusten välillä kompromissien harkinnassa. Parisuhteessa olevat arvioivat lapsen saamista koskevat kompromissit, esimerkiksi liittyen uraan tai vapaa-aikaan, vähemmän kielteisinä verrattuna ei parisuhteessa oleviin. Tulos toi tarkennusta siihen, mikä vauvakuumetta indikoiva tekijä on herkkä parisuhteen vaikutuksille. Tutkimuksessa käytetty

aineisto ei ollut yhtä suuri kuin aiempien tutkimusten aineistot, minkä vuoksi voisi olla mielenkiintoista toistaa tutkimus suuremmalla aineistolla.

Pitkittäistutkimus mahdollistaisi vauvakuumeen kokemuksen kehityksen ja muutosten tarkastelun parisuhteeseen siirryttäessä, parisuhteen jatkuessa tai parisuhteesta poistuttaessa. Aineistoomme sisältyneet parisuhteet olivat suurimmaksi osaksi melko lyhyitä, joten tulevissa tutkimuksissa voisi olla myös soveliaista valikoida aineistoon enemmän pitkiä parisuhteita ja tarkastella suhteen pituuden vaikutusta. Pitkittäisasetelman avulla olisi mahdollista tutkia, onko vauvakuumeella pidemmälle ulottuvaa vaikutusta todelliseen hedelmällisyyteen. Aiemmissa tutkimuksissa on havaittu, että lisääntymistoiveet ja -aikomukset toteutuvat todennäköisemmin parisuhteessa olevien kohdalla (Beaujouvan ym., 2019; Duvander ym., 2020; Thomson & Hoem, 1998). Olisikin tärkeää tarkastella, miten juuri ABS-kyselyllä mitattu vauvakuume lopulta realisoituu eri parisuhdestatuksissa. Myös parisuhdetyytyväisyydessä tapahtuvia muutoksia ja vauvakuumetta pystyttäisiin tarkastelemaan pitkittäisasetelmalla.

Syntyvyyden ollessa laskussa on tärkeää tutkia hedelmällisyyttä laaja-alaisesti monista eri näkökulmista. Aiemmat tutkimukset viittaavat siihen, että halu saada ja aikomus hankkia lapsi on yleistä, mutta suunnitelmat lapsen hankkimisesta sijoittuvat usein hedelmällisyyksiän loppupäähän, jolloin lasten saaminen saattaa olla jo myöhäistä (Hammerberg ym., 2017; Sørensen ym., 2016). Esimerkiksi Sørensenin ja kumppaneiden (2016) tutkimuksessa naiset pitivät tärkeänä saada lapsi ennen kuin tulevat liian vanhoiksi, mutta silti yli 40 % vastaajista suunnitteli saavansa viimeisen lapsensa yli 35 vuoden iässä. He huomasivat myös, että naisten ja miesten tietämys naisen lisääntymiskyvyn ikään liittyvästä laskusta oli vähäistä. Gray kumppaneineen (2013) havaitsivat, että lisääntymishalut vähenivät 30 ikävuoden jälkeen. Ihmiset siis vaikuttavat olevan jopa ylioptimistisia siirtäessään lastenhankintaa myöhemmälle iälle.

Tutkimuksemme tuloksia voitaisiin hyödyntää esimerkiksi yhteiskunnan tuen tasolla. Hedelmällisyysuunnitelmien siirtämisessä motiivina voi olla uralla eteneminen ja vakaan taloudellisen tilanteen tavoittelemisen. Työn ja perhe-elämän yhteensovittamista voitaisiin pyrkiä sujuvoittamaan poliittisin keinoin. Myös lapsiperheiden taloudellinen ja sosiaalinen tukeminen on tärkeää, jotta perheen perustaminen näyttäytyisi vähemmän uuvuttavana. Vaikka ehdotukset ovatkin melko yksinkertaisia, ei niiden toteutuminen ole itsestään selvää leikkauspäätöksiä alati tekevässä yhteiskunnassa.

LÄHTEET

- Aassve, A., Arpino, B. & Blabo, N. (2016). It Takes Two to Tango: Couples' Happiness and Childbearing. *European Journal of Population*, 32(3), 339–354. doi: 10.1007/s10680-016-9385-1
- Achim, Z. & Hothorn, T. (2002). Diagnostic Checking in Regression Relationships. *R News*, 2(3), 7-10. <https://CRAN.R-project.org/doc/Rnews/>
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Bachrach, C. A., & Morgan, S. P. (2013). A Cognitive-Social Model of Fertility Intentions. *Population and Development Review*, 39(3), 459–485. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2013.00612.x>
- Beaujouan, É., Reimondos, A., Gray, E., Evans, A., & Sobotka, T. (2019). Declining realisation of reproductive intentions with age. *Human Reproduction (Oxford)*, 34(10), 1906–1914. <https://doi.org/10.1093/humrep/dez150>
- Berninger, I., Weiss, B. & Wagner, M. (2011). On the links between employment, partnership quality, and the intention to have a first child: The case of West Germany. *Demographic Research*, 24(24), 579-610. DOI: [10.4054/DemRes.2011.24.24](https://doi.org/10.4054/DemRes.2011.24.24)
- Brase, G. L. & Brase, S. L. (2012). Emotional Regulation of Fertility Decision Making: What Is the Nature and Structure of “Baby Fever”? *American Psychological Association*, 12(5), 1141–1154. DOI: 10.1037/a0024954
- Brase, G. L. (2016). The relationship between positive and negative attitudes towards children and reproductive intentions. *Personality and Individual Differences*, 90, 143–149. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.10.053>
- Carlson, M. J. & VanOrman, A. G. (2013). Trajectories of Couple Relationship Quality after Childbirth: Does Marriage Matter? *Research Papers in Economics*.
- Duvander, A.-Z., Fahlén, S., Brandén, M., & Ohlsson-Wijk, S. (2020). Who makes the decision to have children? Couples' childbearing intentions and actual childbearing. *Advances in Life Course Research*, 43, 100286–100286. <https://doi.org/10.1016/j.alcr.2019.04.016>
- Fahlén, S. & Oláh, L. (2015). The Impact of Economic Uncertainty on Childbearing Intentions in Europe. *Families and Societies: Working Paper Series*, 36, 209-243.

- Funk, J. L. & Rogge, R. D. (2007). Testing the Ruler with Item Response Theory: Increasing Precision of Measurement for Relationship Satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 572–583. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.4.572>
- Gosling, S. D., Vazire, S., Srivastava, S. & John, O. (2004). Should We Trust Web-based Studies? A Comparative Analysis of Six Preconceptions About Internet Questionnaires. *American Psychologist*, 59(2), 93-104. doi: 10.1037/0003-066X.59.2.93
- Gray, E., Evans, A. & Reimondos, A. (2013). Childbearing Desires of Childless Men and Women: When Are Goals Adjusted? *Advances in Life Course Research*, 18(2), 141-149. <https://doi.org/10.1016/j.alcr.2012.09.003>
- Hamm, M., Miller, E., Jackson Foster, L., Browne, M., & Borrero, S. (2018). “The Financial Is the Main Issue, It’s Not Even the Child”: Exploring the Role of Finances in Men’s Concepts of Fatherhood and Fertility Intention. *American Journal of Men’s Health*, 12(4), 1074–1083. <https://doi.org/10.1177/1557988318775189>
- Hammarberg, K., Collins, V., Holden, C., Young, K., & McLachlan, R. (2017). Men’s knowledge, attitudes and behaviours relating to fertility. *Human Reproduction Update*, 23(4), 458–480. <https://doi.org/10.1093/humupd/dmx005>
- Holton, S., Fisher, J., & Rowe, H. (2011). To have or not to have? Australian women’s childbearing desires, expectations and outcomes. *Journal of Population Research (Canberra, A.C.T.)*, 28(4), 353–379. <https://doi.org/10.1007/s12546-011-9072-3>
- Miettinen, A. & Paajanen P. (2005). Yes, No, Maybe: Fertility Intentions and Reasons Behind Them Among Childless Finnish Men and Women. *Yearbook of Population Research in Finland*, 41, 165– 184. DOI:10.23979/fypr.45020
- Miller, W. B. (1994). Childbearing motivations, desires, and intentions: a theoretical framework. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 120(2), 225–258.
- Miller, W., Severy, L., & Pasta, D. (2004). A framework for modelling fertility motivation in couples. *Population Studies*, 58(2), 193–205. <https://doi.org/10.1080/0032472042000213712>
- Morry, M. M., Reich, T. & Kito, M. (2010). How Do I See You Relative to Myself? Relationship Quality as a Predictor of Self- and Partner-Enhancement Within Cross-Sex Friendships, Dating Relationships, and Marriages. *The Journal of Social Psychology*, 150(4), 369–392. DOI: 10.1080/00224540903365471

- Negron, R., Martin, A., Almog, M., Balbierz, A., & Howell, E. A. (2013). Social Support During the Postpartum Period: Mothers' Views on Needs, Expectations, and Mobilization of Support. *Maternal and Child Health Journal*, 17(4), 616–623. <https://doi.org/10.1007/s10995-012-1037-4>
- Newman, A., Bavik, Y. L., Mount, M. & Shao, B. (2021). Data Collection via Online Platforms: Challenges and Recommendations for Future Research. *Applied Psychology: An International Review*, 70(3), 1380-1402. DOI: 10.1111/apps.12302.
- O'Reilly Treter, M., Rhoades, G. K., Scott, S. B., Markman, H. J. & Stanley, S. M. (2020). Having a Baby: Impact on Married and Cohabiting Parents' Relationships. *Family Process*, 6(20). DOI: 10.1111/famp.12567
- Prinds, C., Mogensen, O., Hvidt, N.C. & Bliddal, M. (2018). First child's impact on parental relationship: an existential perspective. *BMC Pregnancy Childbirth*, 18(157). <https://doi.org/10.1186/s12884-018-1802-5>
- Ramsay, S. R., Thompson, K. L., McKenzie, M. & Rosenbaum A. (2016). Psychological Research in the Internet Age: The Quality of Web-Based Data. *Computers in Human Behavior*, 58, 354-360. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.049>
- R Core Team. (2023). foreign: Read Data Stored by 'Minitab', 'S', 'SAS', 'SPSS', 'Stata', 'Systat', 'Weka', 'dBase', ..., <https://CRAN.R-project.org/package=foreign> Version = 0.8-86.
- Revelle, W. (2023). psych: Procedures for Psychological, Psychometric, and Personality Research, Northwestern University, Evanston, Illinois, USA, <https://CRAN.R-project.org/package=psych> Version = 2.3.6
- Riederer, B., Buber-Ennsner, I. & Brzozowska Z. (2019). Fertility Intentions and Their Realization in Couples: How the Division of Household Chores Matters. *Sage Journals*, 40(13). <https://doi.org/10.1177/0192513X19848794>
- Rijken, A. J. & Liefbroer, A. C. (2009). The influence of partner relationship quality on fertility. *European Journal of Population*, 25, 27-44. <https://doi.org/10.1007/s10680-008-9156-8>
- Rizopoulos, D. (2006). ltm: An R package for Latent Variable Modelling and Item Response Theory Analyses. *Journal of Statistical Software*, 17(5), 1-25. <https://doi.org/10.18637/jss.v017.i05>
- Rotkirch, A. (2007). All that she wants is a(nother) baby'? Longing for children as a fertility incentive of growing importance. *Journal of Evolutionary Psychology (Budapest)*, 5(1), 89–104. <https://doi.org/10.1556/JEP.2007.1010>

- Sipsma, H., Divney, A. A., Niccolai, L. M., Gordon, D., Magriples U. & Kershaw, T. S. (2012). Pregnancy Desire Among a Sample of Young Couples Who Are Expecting a Baby. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 44(4), 244–251. <https://doi:10.1363/4424412>
- Sturm, N., Koops, J. C., & Rutigliano, R. (2023). The Influence of Partnership Status on Fertility Intentions of Childless Women and Men Across European Countries. *European Journal of Population*, 39(1), 20–20. <https://doi.org/10.1007/s10680-023-09664-5>
- Sørensen, N. O., Marcussen, S., Backhausen, M. G., Juhl, M., Schmidt, L., Tydén, T., & Hegaard, H. K. (2016). Fertility awareness and attitudes towards parenthood among Danish university college students. *Reproductive Health*, 13(1), 146–146. <https://doi.org/10.1186/s12978-016-0258-1>
- Tilastokeskus. (2023, huhtikuu 21). *Syntyneet*. <https://www.stat.fi/tilasto/synt>
- Thomson, E. (1997). Couple Childbearing Desires, Intentions, and Births. *Demography*, 34(3), 343–354. <https://doi.org/10.2307/3038288>
- Thomson, E., & Hoem, J. M. (1998). Couple Childbearing Plans and Births in Sweden. *Demography*, 35(3), 315–322. <https://doi.org/10.2307/3004039>
- Väisänen, H., & Jones, R. K. (2015). Using panel data to examine pregnancy attitudes over time. *International Journal of Population Studies*, 1(1), 109–121. <https://doi.org/10.18063/IJPS.2015.01.007>
- Wickham, H., François R., Henry L., Müller K & Vaughan D. (2023). dplyr: A Grammar of Data Manipulation, <https://CRAN.R-project.org/package=dplyr> Version = 1.1.0